

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติการณ์เทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยมีสาระสำคัญได้แก่ ความมุ่งหมายของการวิจัย สมมุติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติการณ์เทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ได้รับการคัดเลือกเป็น โรงเรียนแกนนำและผู้บริหารสถานศึกษาปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการณ์เทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โรงเรียนแกนนำ กับโรงเรียนปกติ

สมมุติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแกนนำมีการปฏิบัติการณ์เทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มากกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีอยู่ 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแกนนำ ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 61 โรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนปกติ ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 330 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่าง ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร แต่ละกลุ่มใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane. 1977 : 919) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

- เมื่อ n แทน จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- N แทน จำนวนโรงเรียนที่เป็นประชากร
- e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้น

ในที่นี้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ .05 หรือ $\pm 5\%$

ได้โรงเรียนแกนนำ ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 53 โรงเรียน และโรงเรียนปกติ ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 178 โรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามสาระและกิจกรรมการนิเทศตามตรา 22-30 จำนวน 48 ข้อ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 อันดับ ปฏิบัติระดับมากที่สุด ปฏิบัติระดับมาก ปฏิบัติระดับปานกลาง ปฏิบัติระดับน้อย ปฏิบัติระดับน้อยที่สุด และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม 0.9693

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาถึงผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอหนังสืออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลนำไปแจ้งให้ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับทราบ

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตของผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไปขอความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัด ได้ทราบ และให้ผู้บริหารสถานศึกษาตอบแบบสอบถาม

4.3 ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามจากผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งข้อมูลเก็บได้ทั้งสิ้น 231 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS For Windows Version 11
ดังนี้

- 5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ด้วยความถี่และร้อยละ
- 5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการนิเทศ วิเคราะห์ด้วย ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วเทียบกับเกณฑ์ระดับการปฏิบัติที่วางไว้
- 5.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียน 2 ประเภท โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญไว้ที่ .05 ใช้สถิติทดสอบความแตกต่าง t-test (Independent)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22-30 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ และสถานภาพส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนปกติ

2. ผลการวิเคราะห์การศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโรงเรียนแกนนำ และผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนปกติ

- 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โรงเรียนแกนนำและโรงเรียนปกติ มีการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และแยกเป็นรายด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตรทุกระดับ ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน อยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน

- 2.2 เมื่อเปรียบเทียบ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแกนนำ ปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยรวมทุกด้าน มากกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแกนนำ ปฏิบัติมากกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านความมุ่งหมายของ

หลักสูตรทุกระดับที่ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแกนนำ ปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ตามแนว
การจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มากกว่า ผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนปกติ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแกนนำ
ปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 โดยรวมทุกด้าน มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนปกติ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้รับเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำ และผู้บริหาร
สถานศึกษาปกติ ในหมวด 4 ตาม มาตรา 22 – 30 ทั้ง 9 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัด
แหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้าน
ความมุ่งหมายของหลักสูตรทุกระดับ ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน และด้านการพัฒนา
กระบวนการเรียนการสอน ตามประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
ประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้รับเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำ และผู้บริหารสถานศึกษา
ปกติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะขณะนี้ พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติมีผลใช้บังคับใช้เป็นเวลาเกือบ 4 ปีแล้ว จึงทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดย
เฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหาร กระตือรือร้น พัฒนาตนเอง ทั้งการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ ทั้งการนำ
ความรู้ไปปฏิบัติจริง เปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการศึกษาใหม่ เปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนวัฒนธรรม
การเรียนรู้ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543 : 1) และให้ความสนใจปฏิบัติการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล
มาก เพราะเป็นแนวทางที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู และบุคลากร
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถร่วมมือกัน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติการนิเทศ
ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ที่มีความเปลี่ยนแปลง (นภเนตร ธรรมบวร, 2542 : 5) ประกอบกับ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ หรือแม้แต่ระดับโรงเรียน มีการจัดตั้งโรงเรียนคุณภาพแกนนำกลุ่มโรงเรียนด้านหลักสูตร คัดเลือกครูแกนนำเพื่อขยายผลสู่การปฏิบัติจริง ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากมีความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทของตนเองในการนิเทศการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนั้น ผลการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปฏิบัติการนิเทศการศึกษาตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 2 กลุ่ม มีการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ มุกดาภิรมย์ (2538 : บทคัดย่อ) พบว่า พฤติกรรมการสอนของครู ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอน และสรุปเนื้อหาหลังสอน อยู่ในระดับปฏิบัติมาก และงานวิจัยของ นกนเศรษฐมบวร (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญต่อการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีความมุ่งมั่นเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จ และ วัฒนพรระงับทุกซ์ (2541 : 80 – 86) ได้กล่าวว่า การจัดทำแผนโครงการที่เหมาะสมจะทำให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จ และการประชาสัมพันธ์จะช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนรวมทั้ง ผู้ปกครอง และนักเรียน ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการเป็นระยะเพื่อกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ส่วน สงบ ประเสริฐพันธ์ กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผลงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ ฝักทอง (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความเห็นต่องานวิชาการที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งผลการวิจัยของ จริยาภรณ์ สกุลพรมพันธ์ (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ได้แก่ การนิเทศของผู้บริหาร

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 2 กลุ่ม มีการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับมาก ซึ่งก็

สอดคล้องงานวิจัยของกับ นรายณ์ นาคปนทอง (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า 1. การปฏิบัติงานของ
ผู้บริหารในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งน่าจะเหมาะกับบทบาทของผู้บริหารใน
ฐานะประธานงาน ผู้นำ และผู้ประชาสัมพันธ์ ในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครู และ
นักเรียน รวมทั้งสนับสนุนให้ครูกวาดขันนักเรียนด้านความรู้ ความประพฤติ และให้มีกิจกรรมการ
สวดมนต์ไหว้พระประจำวัน ประจำสัปดาห์ และ วิโรจน์ ศรีโกศา และพีระ รัตนวิจิตร (2544 :
139 – 155) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน ซึ่งมี
กิจกรรมดังนี้ จัดสถานที่จำลองเพื่อให้ผู้เรียนใช้หลักคุณธรรมแก้ปัญหา จัดกิจกรรมเกม และเพลงที่
แฝงสาระและแง่คิดทางคุณธรรม ฝึกมารยาท และการใช้วาจาตามวัฒนธรรมไทยอย่างต่อเนื่อง
สม่ำเสมอ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ๆ ฝึกให้
ผู้เรียนรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เน้นการฝึกความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง ความ
ซื่อสัตย์และความเสียสละ การฝึกปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา รวมทั้งผลงานวิจัยของ ทิพย์ลา
วัลย์ หลานไทย (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่เข้าค่ายพัฒนาจริยธรรม ส่วนใหญ่มีความคิดว่า
ผลที่ได้รับทางด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านความกตัญญูตวกเวที
คือ มีจิตสำนึกที่จะทำตัวเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ เพื่อตอบแทนบุญคุณของ
ผู้มีพระคุณ นอกจากนี้ ยังรู้จักสามัคคีในหมู่พวก มีความเสียสละ อดทน อดกลั้น รู้จักคิดที่จะทำ
ประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และเห็นคุณค่าของการนั่งสมาธิ รู้จักนำหลักธรรมทาง
ศาสนา มาพัฒนาจิตใจ ทำให้เกิดปัญญา มีสติในการคิดแก้ปัญหา ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติ
การนิเทศด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม

1.3 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
ประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 2 กลุ่ม มีการปฏิบัติกรนิเทศการศึกษาตามแนวการ
จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ซึ่งสอดคล้อง
กับ สุจินต์ หมุกแก้ว (2545 : บทคัดย่อ) ครูมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ อยู่ในระดับมาก 4 ลักษณะ ได้แก่
การเรียนรู้อย่างมีความสุข การเรียนแบบองค์รวม การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง การเรียนรู้
ร่วมกับบุคคลอื่น ที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจาก อิทธิพลของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542 ที่ทำให้ทุกฝ่ายเกิดการตื่นตัวมุ่งที่จะพัฒนาองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะ
บุคลากร หลักสูตร บรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อวัสดุอุปกรณ์ ให้เกิดความพร้อม ทั้งนี้เพื่อให้
ตอบสนองแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะ
เห็นได้จากการมีการจัดอบรม ประชุมสัมมนาให้กับบุคลากร รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนด้วยทั้งโดย

หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานภายนอก มีการอบรมให้ความรู้โดยผ่านสื่อต่าง ๆ มีการติดตามผล ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีการระดมสรรพกำลังจากทุกฝ่ายทั้งรัฐบาล และเอกชนให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดย สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ (2543 : 2-7) พบว่า การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ มีความก้าวหน้ามากที่สุด โดยพิจารณาจาก 3 กิจกรรม คือ การปฏิบัติตามนโยบาย การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงาน และริชีย์ (Richey, 1986 : 158) กล่าวว่า ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ดีจะเป็นสิ่งพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การปฏิบัติการณ์เทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ด้วยมีความต้องการที่จะพัฒนาบุคลากร ให้เป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญ คือ การปรับปรุงวิธีการสอนถือว่าเป็นการที่จำเป็นของครู ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

1.4. ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 2 กลุ่ม มีการปฏิบัติการณ์เทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ วิทยา บุญศรีนุ้ย (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และชุมชนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ จัดให้มีสวนสมุนไพรขึ้นในโรงเรียน จัดให้มีสวนพฤกษศาสตร์ขึ้นในบริเวณโรงเรียน จัดให้มีการอนุรักษ์ป่า พานักเรียนไปทัศนศึกษา ศิลป วัฒนธรรมท้องถิ่น จากพิพิธภัณฑ์สถาน จัดให้กิจกรรมรายการต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้เวลาหลังเลิกเรียน เล่นดนตรี การละเล่นและอื่น ๆ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ จัดให้การฟื้นฟูและส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และการรักษาสมดุลและความยั่งยืนของสภาพแวดล้อมธรรมชาติ จัดให้มีห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ที่มีมาตรฐานขึ้นในโรงเรียน และให้มีบุคลากรมีความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ และงานวิจัยของ โยธิน พรหมบุตร (2545) พบว่า การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา กิจกรรมที่ปฏิบัติมาก ได้แก่ โรงเรียนมีการปรับปรุงห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม โรงเรียนมีการพานักเรียนไปทัศนศึกษา ธรรมชาติในบริเวณโรงเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ด้านประสานความสัมพันธ์ โดยให้ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 57-58) สรุปว่า การส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ภูมิปัญญาในท้องถิ่น ธรรมชาติแวดล้อมเป็นสื่อ ในการเรียนการสอน ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด มีลักษณะ

เด่นประการหนึ่ง คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญนอกจากครูแล้วยังมีผู้เกี่ยวข้องสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จหลายฝ่ายด้วยกัน แม้แต่ผู้เรียนเองก็มีส่วนร่วมอย่างจริงจังด้วย ประชาคมการเรียนรู้ มีขอบข่ายครอบคลุมบุคลากรทุกฝ่ายด้วยกันทั้งในและนอกโรงเรียน ภายในโรงเรียนนอกจากครูและผู้บริหารยังมีบุคลากรที่สนับสนุนการเรียนการสอน คณะกรรมการสถานศึกษา ขยายเครือข่ายสู่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน สถาบันผลิตครู หน่วยงาน องค์กรและสถานประกอบการ รวมทั้งสื่อมวลชน ซึ่งล้วนสามารถร่วมกันสร้างสรรค์การเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจคุณค่าของตน และนำคุณค่านั้นมาสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ และการเรียนการสอนไม่จำเป็นต้องจำกัดตัวอยู่ในพื้นที่ห้องสี่เหลี่ยมในอาคารที่เป็นที่เรียนเสมอไป เพราะจะเป็นการทำให้ผู้เรียนติดกับบรรยากาศพยายามเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน ประเภท ทุ่งนา ฟ้ากว้าง กลางป่า ก้อนกรวด ดิน หิน ทราย ดอกไม้ สายลม และวัตถุธรรมชาติให้มาก เด็ก ๆ จะได้เคลื่อนไหวอย่างสนุกสนานและเรียนรู้ไปพร้อมกัน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษารู้และเข้าใจบทบาทและหน้าที่จึงได้มีการส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.5 ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง 2 กลุ่ม มีการปฏิบัติกรณีศึกษาศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย อยู่พานิช (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง พบว่าส่วนใหญ่ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ด้านการประเมินผลการสอน อยู่ในระดับมาก และด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดการประเมินผลไว้ในมาตรา 26

คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 64-65) กล่าวว่า “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผลเรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมแต่ระดับและรูปแบบการศึกษา” ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนจากเดิม ที่เป็นวัดความรู้ ความจำ และเนื้อหา มาเป็นการประเมินที่มุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยต้องวัดและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในส่วนของกระบวนการและผลงาน ทั้งด้านความรู้ ความรู้สึกรักและการแสดงออกทุกด้าน และประเมินตามสภาพจริง ทั้งนี้สามารถประเมินระหว่างการเรียนการสอน และประเมินสรุปผลรวม ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ วสุ จอกสถิตย์ (2545 : บทคัดย่อ)

ได้วิจัยเรื่อง การประเมินตามสภาพจริงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เกษตรผสมผสานครบวงจร พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี มีนักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมากร้อยละ 25 และอยู่ในเกณฑ์ดีร้อยละ 35 มีทักษะที่พึงประสงค์ด้านการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น และทักษะการแสวงหาความรู้อยู่ในเกณฑ์ดีมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกทักษะ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ ความมีนิสัยรักการทำงาน ความกล้าแสดงออก และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกคุณลักษณะ และการปฏิบัติงานในปัจจุบัน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน และจัดหาทรัพยากรที่ต้องการ ครูผู้สอนมีหน้าที่ในการประเมินผลการเรียน การสร้างบรรยากาศในองค์กร ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การสื่อสารของผู้บริหาร เป็นสิ่งที่ควรเน้นให้มากขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวัดและประเมินผล จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาค้นตัวต่อการปฏิบัติกาปฏิบัติกรนิเทศการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อย่างสอดคล้องกัน

1.6 ด้านการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 2 กลุ่ม มีการปฏิบัติกรนิเทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณภาพแกนนำกลุ่มโรงเรียนด้านหลักสูตรสถานศึกษา ให้ความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสพ ขอดเมชัย (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า การปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ด้านการบริหารและจัดการด้านหลักสูตร และด้านพัฒนาครูมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด และผลงานวิจัยของ สุภาพร วาปีโส (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 11 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ด้านพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดว่า ผู้เรียนจะต้องเรียนอะไร ทำอะไรได้ และมีคุณลักษณะอย่างไรหรืออีกนัยหนึ่ง เป็นลักษณะที่พึงประสงค์ หรือคุณภาพของผู้จบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตร ครูต้องเริ่มจากการทำความเข้าใจหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ตามที่ จูไรรัตน์ เอิบมกล (2544 : 86) กล่าวไว้ว่า ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทในการบริหารงานวิชาการ รองจากผู้บริหารโรงเรียน โดยมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการศึกษาโดยการนำหลักสูตรการเรียนไปสู่การปฏิบัติจริง และสอดคล้องกับ ราช จันทรกุล (2535 : 170-171) และ สายัณห์ ผาน้อย (2539 : 9) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนจะให้กรปฏิบัติงานวิชาการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ทั้งนี้ เป็นเพราะเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง จึงต้องมีความรู้เรื่องหลักสูตรเป็นอย่างดี สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้อง และบรรลุเป้าหมายที่หลักสูตรวางไว้มีความสามารถในการจัดแหล่งความรู้และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการนิเทศการสอน เพื่อพัฒนาการสอนให้ก้าวหน้าขึ้น และครูผู้สอนเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หลัก คือ ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และผลการวิจัยของชาวเลิศ ขวัญเมือง (2527 : บทคัดย่อ) พบว่า ตามทัศนะของครู การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก คือ การที่โรงเรียนจัดคู่มือและแผนการสอนไว้ให้ครูเพื่อศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมการสอน และ ผลการวิจัยของฮาโกสัน (Hakonson. 1998 : 674) บทบาทของผู้อำนวยการโรงเรียนในมณฑลเนบราสกา พบว่า บทบาทของผู้อำนวยการโรงเรียนและอาจารย์ใหญ่มีความต้องการใช้เวลาการบริหารในด้านหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรเป็นผู้นำในการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับคณะกรรมการโรงเรียน การทำงานให้บรรลุเป้าหมาย การกำหนดนโยบาย และการนิเทศนักศึกษาและนักเรียน เพื่อเป็นการลดต้นทุนของการจัดการศึกษา การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาด้านนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ควรมีการดำเนินการในด้านการวางแผนการ จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนที่ชัดเจน ผู้บริหารควรมีบทบาทให้มากขึ้นในการปฏิรูปการศึกษาด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน และควรมีการจัดการและมีระบบข้อมูลที่ดีในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน

1.7 ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตรทุกระดับ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 2 กลุ่ม มีการปฏิบัติการณ์เทศการศึกษ ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตรทุกระดับ อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจาก ด้านการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 2 กลุ่ม มีการปฏิบัติการณ์เทศการศึกษ ด้านการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก และคงเป็นเพราะผู้บริหารในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้เข้ารับการอบรมการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมมาแล้ว จึงรู้และเข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตรดังกล่าว ถึงแม้ว่าจะมีสถานศึกษาบางแห่งเท่านั้น ที่มีเด็กพิเศษ และจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ด้วย ความมุ่งหมายหลักสูตรการศึกษาทุกระดับในด้านนี้ จะมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมกับวัยครอบคลุมการศึกษาของบุคลากรทุกระดับทุกประเภท อันได้แก่ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้มีความสามารถพิเศษ โดยการจัดทำข้อมูลนักเรียนเพื่อศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ครูได้จัดกิจกรรมที่หลากหลายเสริมความสามารถของผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ดังผลการวิจัยของ จารึก โภยาพงษ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษ

เรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการจัดเตรียมบุคลากร ด้านจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ด้านการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ด้านการเตรียมหลักสูตร และด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และเรื่องที่ไม่ได้จัดมากที่สุด คือ การจัดปรับสภาพห้องน้ำให้เหมาะสมกับประเภทของเด็กพิเศษ ส่วนปัญหาที่ประสบสูงสุด ได้แก่ การสร้างเจตคติที่ดีของเด็กพิเศษเรียนร่วม การแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ และการให้ความร่วมมือระหว่างบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กพิเศษ ในการแก้ปัญหา การจัดการศึกษาพิเศษ ดังกล่าว จึงควรมีการสำรวจจำนวนเด็กพิเศษแต่ละประเภท เพื่อโรงเรียนจะได้เตรียมความพร้อมในการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการ

1.8 ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 2 กลุ่ม มีการปฏิบัติกรณีศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย ภารการ (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นว่าบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดอุบลราชธานีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลงานวิจัยของ บุญชู แก้วเกลี้ยง (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า งานที่ผู้บริหารปฏิบัติมาก ได้แก่ การให้ชุมชนใช้อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ การให้บุคลากรร่วมกับชุมชนพัฒนาชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรม การประชุมผู้ปกครองนักเรียน กรรมการโรงเรียนเพื่อรับทราบแนวทางการจัดการศึกษา ร่วมป้องกันโรคติดต่อและสารเสพติด การจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสามัคคี การขอสนับสนุนแรงงานชุมชน และการจัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์งานกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และ วิชัย คันศิริ (2539 : 53-56) ได้กล่าวถึง หน้าที่สำคัญของโรงเรียนในการให้บริการการศึกษาไว้ว่า คนจำเป็นต้องมีการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ปวงชนชาวไทยสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขตลอดช่วงชีวิต โดยความรู้พื้นฐานนั้นจะประกอบด้วย 1. ทักษะความรู้พื้นฐานของชีวิต ได้แก่ การอ่านออกเขียนได้ ความรู้ทางด้านสังคม วัฒนธรรมและศาสนา 2. การหล่อหลอมบุคลิกภาพ กำนियม และจริยธรรม 3. ความรู้ทักษะพื้นฐานที่เป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิต 4. ความรู้ทักษะพื้นฐานที่เป็นเครื่องในการหาเลี้ยงชีพ โดยเน้นว่าการบริการดังกล่าวว่า เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อชุมชน ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการศึกษานอกโรงเรียน จะเห็นได้ว่าโรงเรียนมีหน้าที่สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นให้องค์กรชุมชนต่าง ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใน

ชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความ ต้องการ รวมทั้งหาวิธีสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาชุมชนอีกด้วย จากงานวิจัยและหลักการดังกล่าว ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความกระตือรือร้น และร่วมมือกับชุมชนเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือสร้างความเข้มแข็งซึ่งกันและกัน เพื่อการปฏิรูปการศึกษา และพัฒนาชุมชน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.9 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาปฏิบัติการณ์เทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกรัตน์ ศรีกล้า (2545 : บทคัดย่อ) การศึกษาการดำเนินงานปฏิรูปหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการพัฒนาบทบาทของครูให้เป็นแบบอย่างที่ดีของครู ชุมชน นักเรียน และบุคคลอื่น มีการกำหนดคุณศาสตร์การเรียนรู้ของสถานศึกษา จัดกิจกรรมวางแผนการสอนของครูให้เน้นผู้เรียนได้คิด ลงมือปฏิบัติ แสวงหาและสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการพัฒนาคุณลักษณะของครูให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีศักยภาพ มีการติดตามส่งเสริมให้ครูได้จัดทำระเบียบสะสมของนักเรียนภายในโรงเรียน มีการติดตามส่งเสริมให้ครูได้จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน พัฒนารูปแบบนักเรียนให้มีลักษณะเป็นบุคคลแห่งการแสวงหาความรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนนำความรู้และประสบการณ์จากครอบครัว ชุมชน มาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน พัฒนารูปแบบนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ของชั้นเรียน พัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหรือผลิตสื่อในการเรียนรู้ และ สายัณห์ ผาน้อย (2539 : 10) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า งานที่เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน คืองานวิชาการ เพราะการจัดการเรียนการสอน มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และดำรงชีวิตอย่างสงบสุข ตามนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ ดังนั้น จึงจำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องทำทุกวิถีทางเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียนให้ดำเนินไปตามวิถีทางที่ถูกต้อง บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และมีความเป็นเลิศทางวิชาการ และงานวิจัยของ บุญส่ง พุทธรักษ์พงษ์ (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า การส่งเสริมพัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยการจัดส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดครูเข้าสอนตามความถนัด และความสามารถของแต่ละคน จัดให้ศูนย์สื่อ

หรือห้องบริการสื่อการเรียนการสอน จัดให้ครูมีส่วนร่วมกำหนดวิธีการวัดผล และประเมินผล ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ให้ผู้บริหารนิเทศงานตามปฏิทินปฏิบัติงาน จัดส่งครู ไปประชุมอบรมกลับมาถ่ายทอดความรู้ให้ครูคนอื่นทราบ และเป็นไปตามที่ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2543 : 1) กล่าวว่า บทสรุปสำคัญ ของผู้บริหารไว้ว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน บทบาทของครูจึงเป็นผู้วางแผนการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียน แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ฉะนั้น หากครูไม่วางแผนการสอนเสียแล้ว กระบวนการเรียน การสอนย่อมไม่มีคุณภาพและมาตรฐาน ด้วยนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และประกอบกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมีผลบังคับใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา และได้ดำเนินการปฏิบัติ การนิเทศการจัดการศึกษา อย่างจริงจัง

ทั้งนี้ จากผลการศึกษาได้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ของหลายท่านกล่าวมา จะเห็นได้ว่า ทุกระดับได้มีการดำเนินการนิเทศกันอย่างจริงจังมาอย่างต่อเนื่องมาตลอด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 มาตรา 22-30 ได้กำหนดแนวทาง ในการจัดการศึกษา และเพื่อการปฏิรูปการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบาย ปักใจปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีการปฏิรูปครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (ปองพล อดิเรกสาร. 2546 : 17) ซึ่งจากที่กล่าวมา มีส่วนผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการนิเทศการศึกษาใน ทุกด้านอย่างจริงจัง

2. เมื่อเปรียบเทียบผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแกนนำ มีปฏิวัตินิเทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มากกว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนปกติ อาจเนื่องมาจากมีการคัดเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำ จึงทำให้ผู้บริหาร โรงเรียนมีความกระตือรือร้น พัฒนาดตนเอง และดำเนินการ นิเทศการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจะต้องใช้จัดการเรียนการสอน ในชั้น ป.1,ป.4,ม.1, และ ม.4 พร้อมกันใน ปีการศึกษา 2546 ซึ่งทุกโรงเรียนจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้น และจากการจัดการอบรมผู้บริหารและครู ผู้สอน และให้ศึกษาเอกสาร ต่าง ๆ รวมทั้ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อเป็น แนวในการจัดทำหลักสูตร เพื่อให้เกิดการสอดคล้องกัน ประกอบกับหน่วยงานต้นสังกัดจะดำเนินการ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนแกนนำ และ โรงเรียนปกติ ต่างก็ต้องดำเนินการ นิเทศและจัดทำหลักสูตรด้วยกัน ทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้แล้ว 4 ปี และเพื่อรองรับการประเมินมาตรฐาน การศึกษา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติ ของโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนปกติ ต่างก็มีการ นิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมากด้วยกัน ทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2 ควรมีการศึกษาการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของผู้บริหารสถานศึกษาในหน่วยงานอื่น

3.3 ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลเชิงลึกเพื่อยืนยันขั้นตอนการปฏิบัติงานการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา